

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Центр наукових досліджень та викладання іноземних мов

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Центру наукових досліджень
та викладання іноземних мов НАН України
к.філол.н., доцент
ЖАЛАЙ В.Я.

«12» травня 2021 р.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО асистентську педагогічну практику

для аспірантів спеціальності 035 – «Філологія»

третього освітньо-наукового рівня вищої освіти – доктора філософії

Київ

Затверджено рішенням Вченої ради ЦНДВІМ
«12» травня 2021 р., протокол № 2

1. ВСТУП

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», ухваленого Верховною радою України 1 липня 2014 року, Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. за № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» п.25, наказу МОН України від 07.08.2002 р. № 450 «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних, науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів» асистентська педагогічна практика (далі – практика) є складовою частиною підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – аспірантів) до викладацької діяльності.

Згідно з ОНП 035 – Філологія у Центрі наукових досліджень та викладання іноземних мов (далі – ЦНДВІМ НАНУ) аспіранти проходять практику протягом 5 та 6 семестрів третього року навчання. Безпосереднє керівництво практикою кожного аспіранта здійснює його науковий керівник. Загальний обсяг практики у Центрі наукових досліджень та викладання іноземних мов складає 90 годин (3 кредити).

Базою для проведення асистентської педагогічної практики аспірантів є кафедра іноземних мов ЦНДВІМ НАНУ.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ АСИСТЕНТСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Метою проведення асистентської педагогічної практики є формування системи компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників, здатних здійснювати аналітичне осмислення стану та перспектив розвитку сфери освіти відповідної спеціальності, створювати та впроваджувати новий зміст освіти та новітні методики й технології навчання, набуття аспірантами навичок та досвіду навчальної та навчально-методичної діяльності, необхідних для викладання у закладах вищої освіти (ЗВО) дисциплін за профілем отриманої спеціальності освітньо-наукового рівня доктора філософії, поглиблення та закріплення знань аспірантів з питань організації і форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, оволодіння аспірантами-практикантами сучасними методами, формами та засобами навчання, формування у них на базі одержаних у ЗВО знань із базових психолого-педагогічних дисциплін, застосування сучасних методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін відповідного фахового напрямку.

Асистентська педагогічна практика спрямована на виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності, з акцентом на здатності здійснювати різні види педагогічної комунікації. Завдання практики полягають у:

- закріпленні і поглибленні теоретичних знань, отриманих під час навчання в аспірантурі:

- набутті досвіду форм організації освітнього процесу і видів навчальних занять у ЗВО;
- поглибленні і застосування фахових знань у розв'язанні конкретних педагогічних завдань;
- інтеграції науково-дослідної та педагогічної діяльності практикантів;
- отриманні уявлень про навчальну діяльність Центру;
- оволодінні аспірантами сучасними технологіями, методами та методиками викладання дисциплін у відповідній галузі підготовки докторів філософії;
- вихованні у аспірантів творчого підходу до навчально-методичної роботи, наукової діяльності, формуванні потреби у самовдосконаленні, підвищенні своєї кваліфікації;
- прищепленні аспірантам професійних якостей майбутнього викладача: вміння готувати лекційний матеріал з використанням сучасних інноваційних досягнень в науці і техніці; чітко, доступно, логічно та послідовно викладати матеріал дисципліни та визначати міжпредметні зв'язки; встановлювати психологічний контакт та керувати увагою аудиторії тощо;
- набутті здатності до критичного оцінювання проведення лекцій та інших видів аудиторних занять, формулювання висновків щодо організації власної викладацької діяльності.

3. ЗМІСТ АСИСТЕНТСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Проходження асистентської педагогічної практики передбачає виконання аспірантом таких видів робіт:

- відвідування аспірантами лекцій, семінарських, практичних, занять та консультацій, що проводять провідні викладачі кафедри;
- підготовку та прочитання 1–2 лекцій разом із науковим керівником;
- асистування та самостійне проведення лекцій, семінарських, практичних занять та консультацій;
- участь у прийомі вступних та кваліфікаційних іспитів аспірантів системи НАНУ з освітнього складника
- навчально-методичну роботу, пов'язану з підготовкою навчально-методичного забезпечення для самостійного виконання навчального навантаження.

Навчально-методична робота аспіранта передбачає:

- розробку завдань для практичних та семінарських занять, у тому числі, для формату дистанційної освіти;
- створення мультимедійної презентації з навчальної дисципліни.

На відвідування занять та навчально-методичну роботу аспіранту виділяється 60 годин, на самостійну аудиторну роботу – 30 годин.

Практика має таку структуру:

Науково-дослідна діяльність аспіранта

Передбачає вивчення та критичний аналіз сучасної науково-методичної літератури з питань методики викладання іноземних мов.

Теми для опрацювання:

1. Шкала CEFR 2018: основні характеристики та порівняльний аналіз з попередньою версією. Типи та принципи тестування.
2. Ключові імена у методиці викладання іноземних мов: історія і сьогодення.
3. Сучасні методичні принципи навчання іноземних мов.
4. Актуальність питання “postmethod condition” (В. Kumaravadivelu).
5. Нові напрями у викладанні іноземних мов:
 - ✓ Task-based Approach
 - ✓ Project-based Approach
 - ✓ Lexical Syllabus

Новітні технології навчання іноземних мов

- ✓ Blended learning
 - ✓ Mobile learning
 - ✓ Gamification
 - ✓ Embodied learning
6. English as *a lingua franca* (ELF)
 7. Multi-literacies and trans-languaging
 8. English as a medium of instruction (EMI)
 9. Content and language integrated learning (CLIL)
 10. Тандем-технології у викладанні іноземних мов.
 11. Специфіка CALL.
 12. Навчальні платформи -Learning management platforms (LMSs) (EDMODO та ін.)
 13. Провідні світові фахові часописи, блоги та онлайн ресурси у галузі викладання іноземних мов.
 14. Методика і лінгвокраїнознавство. Лінгвокультурна компетентність.
 15. Методика навчання іншомовної вимови.
 16. Методика навчання іншомовної граматики.
 17. Методика навчання іншомовної лексики.
 18. Методика навчання говоріння.
 19. Методика навчання читання.
 20. Методика навчання письма.
 21. Методика навчання сприйняття на слух.
 22. Навчально-методичний комплекс та його функції.
 23. Аналіз специфіки сучасних НМК з викладання мови для спеціальних цілей, передусім англійської для науковців.
 24. Новаторські педагогічні розробки в царині лінгвопедагогіки.

Методична діяльність аспіранта-практиканта:

1. ознайомлення аспірантів з особливостями організації освітнього процесу у ЗВО (ознайомлення з освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця, навчальним планом, розкладом занять тощо);
2. ознайомлення з кредитно-модульною організацією курсу, що його доручено викладати;
3. ознайомлення зі змістом освіти з обраного фаху (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, силабуси, підручники, посібники, методичні рекомендації);

4. ознайомлення зі змістом робочої навчальної програми курсу, що його доручено викладати (планів окремих занять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, модульного і підсумкового видів контролю тощо);
5. виконання індивідуальних дослідницьких психолого-педагогічних завдань протягом педпрактики;
6. відвідування та аналіз занять викладачів кафедри.
7. участь у роботі кафедри іноземних мов Центру.

Навчальна діяльність аспіранта:

1. планування власної викладацької діяльності, підготовка до занять;
2. проведення різних видів навчальних занять за розкладом у закріпленій академічній групі;
3. проведення психолого-педагогічного аналізу відвіданих занять;
4. розробка хендаутів;
5. перевірка письмових робіт;
6. проведення консультацій.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО АСИСТЕНТСЬКОЮ ПЕДАГОГІЧНОЮ ПРАКТИКОЮ

Загальне керівництво проведенням асистентської педагогічної практики аспірантів здійснюється завідувачем кафедри іноземних мов ЦНДВІМ НАНУ.

Керівник практики:

- узгоджує організаційні питання проведення практики;
- оцінює результати проходження практики;
- відвідує заняття закріплених за ним аспірантів-практикантів, проводить їх аналіз та обговорює результати аналізу з практикантами;
- здійснює постійний контроль за виконанням програми практики закріплених за ним аспірантів.

5. ДОКУМЕНТИ АСИСТЕНТСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

До переліку документів, що супроводжують проведення асистентської педагогічної практики, входять:

- протоколи засідань кафедри іноземних мов ЦНДВІМ НАНУ, на якій здійснюється підготовка докторів філософії;
- індивідуальні звіти аспірантів про проходження практики;
- протоколи засідань кафедр фіксують оперативний контроль за проходженням практики, результати обговорення та оцінки індивідуальних звітів практикантів та рекомендації щодо подальшого залучення аспірантів до педагогічної роботи після отримання диплому доктора філософії.

Індивідуальний звіт практиканта містить:

- робочий план проходження практики;
- конспекти лекцій, що були прочитані практикантом;
- методичні розробки практичних (семінарських) занять;
- рекомендації щодо вдосконалення процесу проведення практики.

6. ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ АСИСТЕНТСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Результати проходження практики аспірантом оцінюються у вигляді заліку, за рейтинговою системою оцінювання (PCO), що вираховує у балах з наступним переведенням оцінки за багатобальною шкалою в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS. Аспіранти, робота яких на практиці визнана як незадовільна, зобов'язані за рішенням вченої ради ЦНДВІМ НАНУ пройти практику повторно без відриву від занять за власний кошт.

Підсумки асистентської педагогічної практики обговорюються на засіданнях кафедри іноземних мов Центру, а загальні підсумки – затверджуються на засіданні Вченої ради Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАНУ.

Шкала оцінок

Оцінка	Визначення	Національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
ВІДМІННО	відмінне виконання	5, 0 (відмінно)	90 ≤ RD ≤ 100
ДОБРЕ	в цілому правильна робота з певною кількістю помилок	4, 0 (добре)	74 ≤ RD ≤ 89
ЗАДОВІЛЬНО	виконання задовольняє мінімальні критерії	3,0 (задовільно)	60 ≤ RD ≤ 73
НЕЗАДОВІЛЬНО	-	2 (незадовільно)	35 ≤ RD ≤ 59
НЕЗАДОВІЛЬНО	-	2 (незадовільно)	RD < 35

ПЕРЕЛІК

документів, включених до індивідуального звіту

про асистентську педагогічну практику

аспіранта _____

1. Робочий план проходження практики.
2. Конспекти лекцій, що були прочитані практикантом.
3. Методичні розробки практичних (семінарських) занять.
4. Рекомендації щодо вдосконалення процесу проведення практики
 - Позитивні моменти в організації та змісті практики.
 - Негативні моменти в організації та змісті практики.
 - Побаження та рекомендації щодо вдосконалення організації та змісту практики.

(Підпис практиканта)

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ЗВІТ

про проходження асистентської педагогічної практики

(прізвище, ім'я, по-батькові)

В період з «_____» _____ 20__ року по «_____» _____ 20__ року

Проходив асистентську практику в _____

Керівник асистентської педагогічної практики _____

(посада, науковий ступінь, вчене звання, ППБ викладача)

За період практики мною було виконано такі види роботи:

1) самостійна робота – 30 годин

2) практичні заняття – 60 годин

Теми лекцій та семінарських (практичних) занять, які відвідувалися в ході практики

ППБ викладача або практиканта, які проводили заняття

Група

Дата

Оцінка

Підпис викладача _____

3) рекомендації щодо вдосконалення організації та проведення практики

- Позитивні моменти в організації та змісті практики.
- Негативні моменти в організації та змісті практики.
- Побаження та рекомендації щодо вдосконалення організації та змісту практики.

Дата _____ Підпис аспіранта

_____ Підпис керівника практики

Затверджено на засіданні кафедри іноземних мов ЦНДВІМ НАНУ

Протокол № _____ від «_____» _____ 20__ р.